7. 7. 2005

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Občanské sdružení

Rád bych se svými přáteli založil občanské sdružení specializující se na ochranu přírody v našem regionu. Jak se takové občanské sdružení zakládá, jaké cíle může sledovat, kolik členů musí minimálně mít a musí být někde registrované?

Jak se podává z čl. 20 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, právo svobodně se sdružovat je zaručeno. Každý má právo spolu s jinými se sdružovat ve spolcích, společnostech a jiných sdruženích.

Bližší úpravu sdružování občanů obsahuje především zák. č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, který již v ustanovení § 1 uvádí, že občané mají právo se svobodně sdružovat, přičemž k výkonu tohoto svého práva nepotřebují povolení státního orgánu. Nutno ovšem hned z úvodu podotknout, že se uvedený zákon nevztahuje na sdružování občanů v politických stranách a politických hnutích, v církvích a náboženských společnostech a k výdělečné činnosti nebo k zajištění řádného výkonu určitých povolání. Je tomu proto, že takovéto aktivity nachází své právní zakotvení v jiných právních předpisech než v tomto zákoně.

Dle komentovaného zákona tak mohou občané svobodně zakládat spolky, společnosti, svazy, hnutí, kluby a jiná občanská sdružení, jakož i odborové organizace a sdružovat se v nich. Nikdo však nesmí být nucen ke sdružování, k členství ve sdruženích ani k účasti na jejich činnosti a ze sdružení má každý právo kdykoliv svobodně vystoupit. Nikomu nesmí být taktéž občansky na újmu ta skutečnost, že je členem sdružení, že se účastní jeho činnosti nebo jej podporuje, anebo naopak že stojí mimo ně a odmítá do něj vstoupit.

Občanské sdružení dle zákona o sdružování občanů je právnická osoba a zakládá se za různými účely neziskového charakteru. Tato občanská sdružení je přitom třeba především odlišit od sdružení bez právní subjektivity, které se zakládá smlouvou dle § 829 až 841 občanského zákoníku. Členy občanských sdružení mohou být i právnické osoby.

Před tím, než budeme nějaké takové občanské sdružení zakládat, je nutné si zejména dobře rozmyslet, jaký bude cíl jeho činnosti. Cíl činnost sdružení může přitom být mimořádně pestrý a nekladou se mu téměř žádné meze. Dle zákona o sdružování občanů ovšem nejsou povolena sdružení, jejichž cílem je popírat nebo omezovat osobní, politická nebo jiná práva občanů pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení, rozněcovat nenávist a nesnášenlivost z těchto důvodů, podporovat násilí, anebo jinak porušovat ústavu a zákony, dále sdružení sledující dosahování svých cílů způsoby, které jsou v rozporu s ústavou a zákony jakož i sdružení ozbrojená nebo s ozbrojenými složkami (vyjma těch sdružení, jejichž členové drží nebo užívají střelné zbraně pro sportovní účely nebo k výkonu práva myslivosti). Výkon těchto činností sdružením může být důvodem pro jeho rozpuštění Ministerstvem vnitra České republiky, popř. k odmítnutí jeho registrace, bude-li cíl činnosti sdružení uvedený ve stanovách zamýšlenému výkonu kterékoliv z těchto činností napovídat.

Základním dokumentem každého sdružení jsou stanovy obsahující vymezení členských práv a povinností. Každé stanovy musí obsahovat alespoň tyto údaje: název sdružení (název sdružení se musí lišit od názvu právnické osoby, která již vyvíjí činnost na území České republiky), sídlo, cíl jeho činnosti, orgány sdružení, způsob jejich ustavování, určení orgánů a funkcionářů oprávněných jednat jménem sdružení, ustanovení o organizačních jednotkách, pokud budou zřízeny a pokud budou jednat svým jménem a zásady hospodaření sdružení.

Sdružení vzniká registrací u Ministerstva vnitra České republiky. Návrh na registraci podává tzv. přípravný výbor sdružení, který také jedná jménem sdružení do vytvoření jeho orgánů, neurčují-li stanovy sdružení jinak. Přípravný výbor tvoří minimálně tři občané, z nichž aspoň jeden musí být starší 18ti let. Z uvedeného se dovozuje, že sdružení musí mít při svém vzniku minimálně 3 členy. Návrh podepíší členové přípravného výboru a uvedou svoje jména a příjmení, rodná čísla a bydliště. Dále uvedou, kdo z členů starších 18 let je zmocněncem oprávněným jednat jejich jménem. K návrhu připojí stanovy ve dvojím vyhotovení.

Řízení o registraci je zahájeno dnem, kdy ministerstvu došel návrh, který nemá vady. O dni zahájení ministerstvo bezodkladně vyrozumí zmocněnce přípravného výboru. Nebylo-li zmocněnci přípravného výboru do 40 dnů od zahájení řízení doručeno rozhodnutí ministerstva o odmítnutí registrace, sdružení vznikne dnem následujícím po uplynutí této lhůty; tento den je dnem registrace. Na žádost zmocněnce přípravného výboru mu ministerstvo zašle jedno vyhotovení stanov, na němž vyznačí den registrace. Pokud ministerstvo nezjistí důvod k odmítnutí registrace, provede do 10 dnů od zahájení řízení registraci a v této lhůtě zašle zmocněnci přípravného výboru jedno vyhotovení stanov, na němž vyznačí den registrace, kterým je den odeslání. O registraci se nevydává rozhodnutí ve správním řízení. V případě odmítnutí registrace sdružení mohou členové přípravného výboru podat do 60 dnů ode dne, kdy rozhodnutí bylo jejich zmocněnci doručeno, opravný prostředek k nejvyššímu soudu republiky. Soud rozhodnutí ministerstva zruší, jestliže nebyly dány důvody k odmítnutí registrace. Jiné je tomu u odborových organizací a organizací zaměstnavatelů, které se stávají právnickou osobou dnem následujícím poté, kdy byl ministerstvu doručen návrh na jejich evidenci.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Lze sjednat kupní smlouvu s „utajenou“ kupní cenou?
- Novela stavebního zákona: přehled změn a dopadů do praxe po dokončení legislativního procesu
- Energetická náročnost budovy jako cenotvorný faktor
- Přechodná ustanovení novely stavebního zákona – co s vydaným závazným stanoviskem a JES?
- Koncentrace řízení v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu
- Aktuální závěry ÚS a ESLP k právům biologického otce (První část – judikatura Ústavního soudu ČR)
- Podílové spoluvlastnictví manželů po rozsudku SDEU ve věci C-300/25 Duftošek
- Předkupní právo jako možná past
- Sleva z kupní ceny vadné nemovitosti podle aktuální judikatury Nejvyššího soudu
- Povinnosti transparentnosti podle AI Actu
- Když rodič nepředá dítě - náhradní péče a úhrada nákladů podle novely rodinného práva